

วิเคราะห์กิจกรรมการพยาบาล ในโรงพยาบาลชุมชนขนาด 10 เตียง
สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พรสวรรค์ แก้วมะ

23 เม.ย. 2546

163827

Handwritten signature

เริ่มบริการ

31 ก.ค. 2546

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

สิงหาคม 2545

ISBN 974-616-962-9

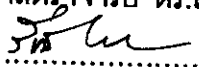
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์
ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

...../นพ พงษ์เรืองพันธุ์.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.เรณู พงษ์เรืองพันธุ์)

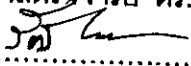
..........กรรมการ

(ดร.รานิ สรรเสริญ)

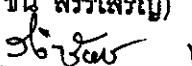
คณะกรรมการสอบปากเปล่า

...../นพ พงษ์เรืองพันธุ์.....ประธาน

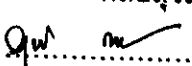
(รองศาสตราจารย์ ดร.เรณู พงษ์เรืองพันธุ์)

..........กรรมการ

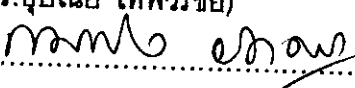
(ดร.รานิ สรรเสริญ)

..........กรรมการ

(ดร.วิจิตร์พร หล่อสุวรรณกุล)

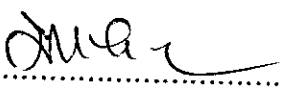
..........กรรมการ

(ดร.อุษณีย์ เทพวรชัย)

..........กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมณวิล จิตควร)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..........คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 21 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2545

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เริ่มขึ้นได้ด้วยการจุดประกายทางความคิดจาก รองศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ และสำเร็จลงได้ด้วยการกระตุ้น ให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการ ตลอดจนให้คำปรึกษา แนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และให้กำลังใจอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. เรณู พงษ์เรืองพันธุ์ ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ดร. รัชนี สรรเสริญ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวาง ในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบ ขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ท่าน ดังปรากฏชื่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ที่กรุณาเสียสละเวลาในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือวิจัย ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุง แก้ไขเครื่องมือวิจัย ขอขอบพระคุณพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิคทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจาก 24 โรงพยาบาลชุมชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามในการวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณหัวหน้าพยาบาล กลุ่มงานการพยาบาลทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการรวบรวมข้อมูลส่งกลับมายังผู้วิจัย

ในโอกาสนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาและคณาจารย์ทุกท่านที่มีได้เอื้อนนาม ที่ให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณเพื่อนร่วมชั้นเรียนหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพยาบาล รุ่นที่ 5 มหาวิทยาลัยบูรพาทุกท่านที่ได้ร่วมแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์อันมีค่ายิ่งในครั้งนี้ ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้อนุมัติทุนอุดหนุนการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณทุกท่าน ที่มีส่วนช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ความดีและประโยชน์อันใดที่เกิดจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บิดาผู้ล่วงลับไปแล้ว มารดาและบุคคลในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณบุญสอน กลิ่นสุบรรณ และหลาน ๆ ที่ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือในทุกๆด้าน

พรสวรรค์ แก้วมะ

43911352 : สาขาวิชา : การบริหารการพยาบาล ; พย.ม. (การบริหารการพยาบาล)

คำสำคัญ : กิจกรรมการพยาบาล / บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

พรสวรรค์ แก้วมะ : วิเคราะห์กิจกรรมการพยาบาล ในโรงพยาบาลชุมชนขนาด 10 เตียง

สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (AN ANALYSIS OF NURSING ACTIVITIES IN A TEN-BED COMMUNITY HOSPITAL UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH IN THE NORTHEAST) อาจารย์ผู้ควบคุม : เรณา พงษ์เรืองพันธุ์, Ph.D., รัชณี สรรเสริญ, D.N.Sc. 164 หน้า. ISBN 974-616-962-9

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาและเปรียบเทียบการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ปัญหา อุปสรรคและปัจจัยส่งเสริม สนับสนุนการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชนขนาด 10 เตียง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค ที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยใน จำนวน 234 คน สุ่มมาโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน ตรวจสอบความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช แบบสอบถามฉบับที่ใช้กับพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 และ .82 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและการทดสอบค่าที (independent t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. พยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค ปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลโดยรวมในระดับน้อย
2. พยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค ปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเฉพาะกิจกรรมการพยาบาลในบทบาทอิสระและบทบาทไม่อิสระ ส่วนบทบาทพึ่งพาต่อกันและกิจกรรมอื่นๆพบว่าไม่มีความแตกต่างกัน
3. พยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ปัญหา อุปสรรคที่พยาบาลพบในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลระดับมากคือ จำนวนบุคลากรไม่สอดคล้องกับปริมาณงาน / ผู้ใช้บริการ และการที่พยาบาลต้องปฏิบัติงานโดยมุ่งให้เสร็จตามแผนการรักษาของแพทย์ ตามลำดับ
5. ปัจจัยที่พยาบาลเห็นว่าสามารถส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลได้ในระดับมาก คือ การที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรมีศึกษา อบรมอย่างต่อเนื่อง และกระจายอัตรากำลังตามปริมาณงาน / ผู้ใช้บริการ ตามลำดับ

43911352 : MAJOR : NURSING ADMINISTRATION; M.N.S. (NURSING ADMINISTRATION)
 KEYWORD : NURSING ACTIVITY / NURSING FUNCTION

PORNSAWAN KAEWMA : AN ANALYSIS OF NURSING ACTIVITIES IN A TEN-BED
 COMMUNITY HOSPITAL UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH
 IN THE NORTHEAST. THESIS ADVISOR : RANA PONGRUENGPHANT, Ph.D., RACHANEE
 SUNSERN, D.N.Sc. 164 P. ISBN 974-616-962-9

The purpose of this study was to study and compare nursing activities performance problems and nursing activities performance. In particular supportive factors of nurses who practice in a ten-bed community hospital under the jurisdiction of the Ministry of Public Health in the northeast. The sample consisted of professional nurses and technician nurses selected by random sampling (234 persons). The research instrument was a 5 level rating scale questionnaire which the researcher had established. The validity of the questionnaire was evaluated by 7 experts. The reliability was checked by calculating Cronbach's Coefficient. The value of .95 and .82 for the whole questionnaire was achieved. Mean, frequency, percentage, standard deviation, one-way ANOVA and independent t-test were used to analyze data.

The research result were as follows :

1. The overall levels of nursing activities performance of the professional nurses and technician nurses were frequent level
2. The nursing activities performance of the professional nurses and technician nurses were different at .05 level of significance, particularly in independent nursing function and dependent nursing function. However but there was no statistically significant difference in interdependent nursing function and other functions.
3. The differences experienced of the nurse was not statistically significant in nursing activities performance.
4. The nursing activities performance problems were that an imbalance between nursing staff and workload / consumer and doctor – order oriented performance.
5. The supportive nursing activities performance factors were that ; continuation education, distribution of nursing staff followed workload and services consumer.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฎ

บทที่

1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
คำถามการวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	7
ข้อดกกลงเบื้องต้น.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
โครงสร้างและการบริหารงานของโรงพยาบาลชุมชน.....	13
โครงสร้างและการบริหารงาน กลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน.....	25
แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ.....	28
แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหา อุปสรรคและปัจจัยส่งเสริม	
สนับสนุนการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล.....	39

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	54
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	54
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	57
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	61
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	64
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
4 ผลการวิจัย.....	66
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	93
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
อภิปรายผลการวิจัย.....	98
ข้อเสนอแนะ.....	107
บรรณานุกรม.....	110
ภาคผนวก.....	119
ภาคผนวก ก.....	120
ภาคผนวก ข.....	122
ภาคผนวก ค.....	126
ภาคผนวก ง.....	130
ภาคผนวก จ.....	137
ภาคผนวก ฉ.....	143
ภาคผนวก ช.....	147
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	164

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนบุคลากรของโรงพยาบาลชุมชน จำแนกตามขนาดของโรงพยาบาล.....	15
2 จำนวนโรงพยาบาลชุมชน จำแนกตามขนาดของโรงพยาบาล.....	16
3 จำนวนของโรงพยาบาลชุมชนขนาด 10 เตียง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำแนกตามเขตพื้นที่.....	17
4 จำนวนบุคลากรสายการแพทย์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำแนกตามเขตพื้นที่...	22
5 กรอบอัตรากำลังของพยาบาล กลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน จำแนกตามขนาดของโรงพยาบาล.....	23
6 การกระจายของบุคลากรสายการแพทย์ พ.ศ. 2540 จำแนกตามภาค/จังหวัด.....	24
7 จำนวนประชากร/กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทของพยาบาลและ โรงพยาบาล.....	56
8 กิจกรรมการพยาบาลตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลวิชาชีพ และพยาบาลเทคนิค เมื่อจำแนกตามรายชื่อ.....	58
9 จำนวนและร้อยละของการจัดอัตรากำลังแพทย์ ของโรงพยาบาลชุมชนขนาด 10 เตียง ($n = 24$).....	68
10 จำนวนและร้อยละ ของการจัดอัตรากำลังของพยาบาล ที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยใน ของโรงพยาบาลชุมชนขนาด 10 เตียง.....	69
11 ข้อมูลส่วนบุคคลของพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชนขนาด 10 เตียง..	70
12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลโดยรวมและรายบทบาทเมื่อ จำแนกตามประเภทของพยาบาล.....	72
13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลโดยรวมและรายบทบาทเมื่อ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน.....	73

14	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ของการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของ พยาบาลโดยรวมและรายบทบาทโดยการทดสอบค่าที่ระหว่างพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค.....	75
15	วิเคราะห์ความแปรปรวนในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลโดยรวมและรายบทบาทเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน.....	76
16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการพบปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลโดยรวมและรายข้อ เมื่อจำแนกตามประเภทของพยาบาล.....	78
17	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการพบปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลโดยรวมและรายข้อ เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน.....	80
18	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่สามารถส่งเสริม สนับสนุนการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลโดยรวมและรายข้อ เมื่อจำแนกตามประเภทของพยาบาล.....	84
19	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่สามารถส่งเสริม สนับสนุนการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลโดยรวมและรายข้อ เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน.....	87
20	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการพบปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลวิชาชีพโดยรวมและรายข้อ เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน.....	148
21	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่งเสริม สนับสนุนการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลวิชาชีพโดยรวมและรายข้อ เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน.....	152

22	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการพบปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติ กิจกรรมการพยาบาลตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลเทคนิคโดย รวมและรายชื่อ เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน.....	156
23	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่สามารถ ส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลตามบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของพยาบาลเทคนิค โดยรวมและรายชื่อ เมื่อจำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน.....	160

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
2 โครงสร้างการบริหารงานของ โรงพยาบาลชุมชน.....	14
3 โครงสร้างการบริหารงาน กลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน.....	25